

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm
Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

§. 11. De Hymno triumphali, Sanctus, Sanctus, Sa[n]ctus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

quæ verba D. Augustinus sacro eloquentiæ fonte:
In Ps. 70. Quid est, inquit, tota die? sine intermissione: in prosperis, quia consolaris; in aduersis, quia corrigeris; antequam essem, quia fecisti; cum essem, quia salutem dedisti; cum peccassem, quia ignouisti; cum conuersus essem, quia adiuuisti; cum perseuerassem, quia coronasti. Hæc S. Doctor, ex quo conficis semper, & ubique insonare debere Dei laudes; quæ ut gratiores accendant æterno Patri, primùm cum rogamus per Filium per Christum mediatorem nostrum, idque exemplo beatorum spirituum, Angelorum, Archangelorum, Dominationum, Potestatum, quæ pauent, & tremunt ad nutum eius, cum quibus & nos pusilli mortales, lutea vasa, vota, precesque iungimus, ut in terris simus quod Angeli, & beatæ mentes in cælis: superiorum ciuium concentores, & diuinis in laudibus æmuli, & hæc ipsa sunt, quæ docet Præfatio.

§. II.

De hymno triumphali Sanctus, Sanctus, Sanctus.

SCinditur ille hymnus duas in partes. Vna Angelos, beatos illos spiritus authores amat, quos Isaias in alto mentis excessu audiuit acclamantes augustum illud, & sacrosanctum acroama. *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus exercituum: Deus inquam exercituum, quod terrori seruit, ac maiestati.*

stati. Altera piorum hominum inuentum est; petiturque è solemni cantico puerorum Hebræorum Christo triumphalem in modum accinentium.

Osanna in excelsis.

De hac vocula *Osanna*; aliqua est inter Doctores controuersia.

Euthymius, & Theophylactus volunt *Osanna* significare Dei laudem, in quam vna cum superioris mentibus excedit Sacerdos.

Chrysofomus, Hieronymus, Damasus *Osanna* Dei gloriam interpretantur.

D. Ambrosius, & Hilarius credunt vocem *Osanna* significare redemptionem domus David: eam nimirum vel maximè expetebant, qui Christo occurrentes læti inclamabant *Osanna filio David*. Hæc est illorum Authorum de vna voce lis, ac contentio: in qua postremam sententiam magis probo: vt *Osanna* sit vox composita, ex *Hosa* id est saluum fac, & *na*, quæ est interiectio obsecrantis, quasi dicat: *salua obsecro*: ô fili David, qui resides in altissimis cœli verticibus.

Iuuat hic annectere quod D. Chrysofomus in Missa à se composita instituit, vt Sacerdos illis verbis *Sanctus, Sanctus, Sanctus* hæc subijceret. *Nullus eorum qui carnalibus cupiditatibus, & voluptatibus est alligatus, dignus est ad te accedere, vel tibi ministrare, Rex gloriæ, tibi enim ministrare ma-*

In ritu
Missæ
Græcæ.

gnum:

388 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
gnum est, & ipsis cœlestibus potestatibus terribile.

His duo potissimum innuit, & ore aureo commendat vir sanctus; Primum insignem animi, corporisq̄ue munditiam, qua quisquis caret, nã ille indignissimus est, qui corpus Domini contrectet; nã ille Iudæis ipsis deterior; vt enim D. Hieronymus. *Perfidus Iudæus, perfidus Christianus, ille de latere, iste de calice sanguinem Christi fundit. Sanctus Ioseph puris manibus Corpus Domini baiulauit, iste vero pollutis manibus, & quibus paulo ante mulieris corpus tractauit, salutem hominum tangit, & recipit ore, quo paulo ante basia meretrici impressit, ille qui fuerat Christi membrum, tollit membrum Christi & facit membrum meretricis.* Quod quantum sit scelus nemo non videat, nisi qui mente penitus fuerit destitutus.

Alterum quod paucis attingit, est reuerentia quædam singularis, & sacer honor, quo tangi, percelliq̄ue debet, qui aris, & sacrificio assistit. Satis conscius quam exacta muneris obiti reddenda sit ratio: quam mirum quantum apprehendunt viri, & ingenio, & sanctimonia illustres, quos inter magister Auila à pulpito, sacraque dicendi facultate suo æuo notissimus, de quo hoc dignum omni memoria referri solet.

Cum ei inter familiare colloquium narraret vnus aliquis, Sacerdotem recens ordinatum, intempestiua,

stia, & immatura morte obiisse, utpote in primo adolescentiæ flore, quem cæca, & præpropera fata demersuerant; percunctatus est illicò, an aliquando sacrificasset: respondenti vero, *semel dumtaxat*, statim subdidit pius Ecclesiastes, *multum defert ad Iudicem.*

Si ex eo quæsieris quod illud *multum*, audies, vel semel sacrificium incruentum Deo immortalis obtulisse, hoc enim uerò multum est, & immensi apud superos ponderis, quod aliquando tandem in ultimo foro, seueræ summi Iudicis libræ supponetur, seueram appello libram illius tribunalis, quia sacra est, & sacrificij munij ponderandis designata.

Scriptura teste, & interprete diuinæ mentis; libra sanctuarij multo maior erat libra vulgi; imò hanc illa tota medietate excedebat; adeo ut ea, qua in foro, & ad usus profanos utebantur, si integra esset, & vnus pondo, præ illa sanctuarij medium dumtaxat pondo contineret.

Videtur enim hæc æquitatis, & iuris esse ratio, ut Sacerdotum virtus, ac sanctitas, vulgi mores, ac sanctimoniam etiam duplo superet, atque excedat: vel ob id vnum, quod in sacras aras, & sanctuarium admissi Deo auctori suo litent, & hoc ipsum tanquam immensi ponderis ad Iudicem suum deferant.

Quod velim æquâ lancæ metiri velit quisquis

390 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
in dies singulos augustam, diuinamque Deo ho-
stiam immolat: si enim qui vel semel tantum id
fecerit; tamen is multum defert ad Iudicem, quan-
tum necessum est eum, cui superum, cœlique fauor,
atque indulgentia diebus omninò singulis id con-
cesserit. Certè si is esse velit, qui debet, sit ille ter
sanctus, qui cum Seraphinis Deo opt. max. San-
ctus, Sanctus, Sanctus inclamat.

§. 12.

De nomine, Authore, & sacro silentio
Canonis.

VT omnia propè sacrificij nomina, muniaque
petulanti voce impetierint hæretici: maxi-
mè tamen sacrum Missæ Canonem, quem vt ma-
ledicentiæ, calumniarumque suarum veluti sco-
pum statuerunt.

Lutherus ad vinum, & pocula disertus, ebria vt
alias lingua, multa scommata in Canonis nomen
effutit, atque euomit. Primum in libro de abrogan-
da Missa, de eo ita loquitur. *Quanquam habeam
quod pro sano Canonis sensu dicere possim, vt alias
feci, tamen nunc non dignor eum tali honore: vtque
non ore tantum id profiteri, sed re etiam ipsa fecisse
videatur, insanos, blasphemos, impios iocos in il-
lum iacit, atque euibrat. Maximè verò libro de abo-
minatione Canonis, vbi malus orator rem ita ex-
aggerat,*